

Vedúci riešiteľ: Bašová, S.

Zástupca vedúceho: Sopirová, A. Spoluriešitelia: Urlandová, A. - Nagy, E. - Kollár, M.:

Základné pracovisko: FA STU Bratislava

MŠ 1/3303/06, 2006 - 20008

Téma sa viazala na „**Klasické mesto**“, ktoré sa vyvíjalo od prvopočiatkov sídelných štruktúr, počas dejín stavby miest a postupne ukladalo **princípy tektonických väzieb a priestorových vzťahov**. „Klasické mesto“ stabilizovalo svoju nosnú štruktúru predovšetkým v **systéme ulíc, blokov a námestí**. Klasické mesto, bolo a ostáva sústredené **na mierku človeka, na vzťahy** a priestorové potreby mestského spoločenstva. Dôraz na posilnenie **kvalitatívnych atribútov** mestského organizmu znamená posilnenie princípov klasického mesta. Varianty jeho modelácie sú dnes aplikovateľné na jednotlivé aktuálne riešené lokality. Pochybovanie o samotných princípoch mesta, rozpad pevnej urbánnej štruktúry a jej následné hľadanie potvrdzuje nutnosť stabilizácie „základov stavby miest“. Neuralgické body mesta vznikajú v uzloch väčších miest pri dotyku dopravných uzlov s kompaktným mestom, resp. s pamiatkovo cenným územím. Rozpadnuté mesto začalo hľadať záchranu návratom k základným mestským systémom. „Ličenie“ mesta od rozvoľnenia, od nadvlády výškových budov, od neurčitosti priestorov, od straty identity môže nastať ak sa zmení koncepcia ak sa ponúkne hierarchia hodnôtestskej štruktúry. Kvalita mestskej štruktúry musí stáť na pevných základoch urbánnej stavby mesta, overenej vývojom a tak môže čeliť novodobým mestským stresorom a regulovať vplyvy „city-syndrómov“. Až následne môže prísť k slovu aj dotvorenie mestských interiérov: farbou, svetlom, hudbou, designom.

Grant bol sústredený na skúmanie klasických urbánnych princípov mestskej štruktúry z hľadiska tektonickej stavby mesta a jeho základných hmotovo – priestorových elementov (námestie, ulica, blok, nádvorie, pasáž,...). Pohľad na vývoj mesta v priebehu posledných storočí a desaťročí, vyúsťujúci do rozlišovania princípov, ktoré sú podstatné pre „stavbu mesta“. Na druhej strane poznanie deštruktívnych princípov a systémov, ktoré mesto oslabujú a rozkladajú. Podpora pozitívnych princípov, aplikovaná v koncepčnom prístupe k mestu. Stopy zážitkového potenciálu u obyvateľov a návštevníkov sa stali významným hodnotiacim faktorom pre kvalitu prostredia, v prenesenom zmysle sa hodnotné urbánne atribúty premieňajú na prostredie autentické, na prostredie s identitou, na prostredie so zažitým prejavom génia loci. Prístup ku kvalitatívnym analýzám bude založený na:

- 1) analýze urbánneho kontextu
- 2) analýze širších urbánnych vzťahov, ktoré sú predpokladom fungovania daného fragmentu
- 3) analýze vnútromestských urbánnych vzťahov - absencia klasických urbánnych princípov
- 4) hodnotení priestorových vzťahov
- 5) hodnotení kvality urbanisticko – architektonických väzieb.

Záver so zhrnutím poznatkov z aplikácie daných princípov na dielčích projektoch a na sumarizácií a syntetizácií poznatkov z konferencií smeroval ku **kvalitatívnym kritériam** „klasického mesta“. Návrat k námestiu, ulici, bloku, ku kompaktnému mestu a jeho optimálnemu merítku vzhľadom na dimenzie pešieho pohybu. Sú to atribúty, ktoré tvoria rámec zažitých urbánnych kvalít, a ktoré umožňujú ďalší posun v urbánnych koncepciách a v architektonickej modelácií. Tento typ urbánnej osnovy predpokladá zabezpečenie urbánnej **stability** mestského organizmu a bráni jeho rozpadu pri „módnych vlnách“ nového urbánno – architektonického tvaroslovía. Stopy urbánnej stability sa takýmto spôsobom prenášajú aj na samotných obyvateľov a návštevníkov mesta, a chránia ich od deštrukcie, stresorov a syndrómov chorých mestských produktov. Priorita kvality urbánneho prostredia musí dominovať nad záujmami komerčného, politického, ekonomického, dopravného a iného smerovania rozvoja mesta. Kvalitatívne parametre mestskej štruktúry boli zhodnotené v týchto základných syntézach:

- 1) súbor podmienok pre celistvý urbánny kontext daného fragmentu mesta
  - 2) aplikácia základných princípov „klasického mesta“
  - 3) stabilizácia a rast kvalitatívnych parametrov mestskej štruktúry, parametrov urbánnej stability, potvrdenie identity miesta a génia loci
  - 4) spolupôsobenie základných a doplnkových mestských prvkov, význam dotvorenia mestského interiéru, význam iluminácie, materiálového výrazu a farebnosti urbánneho prostredia.
- Úlohou projektu bolo stanovenie kvalít vnútromestskej štruktúry, predovšetkým v jadre a v širšom centre mesta, a hľadanie ďalších súvislostí, ktoré zabezpečujú atraktivnosť, príjemnosť a silu zážitkov z hľadiska jeho užívateľov.
- Porovnávaním viacerých európskych miest a ich princípov chceme postupnými krokmi smerovať k vyjasneniu urbánnych princípov „klasického mesta“ a k hľadaniu miery stabilizácie danej osnova, resp. k opakovaniu nájdených princípov pre ostatné fragmenty mesta a pre dotváranie vnútorného jadra v polohách regenerácie a revitalizácie týchto mestských útvarov.

Sumarizácia poznatkov bola integrovaná podľa základných východísk:

- a) istoty klasického mesta a východiská pre koncepcné zásady
- b) stresory klasického mesta a ochrana mestského útvaru proti deštrukčným systémom.

Súvisiace konferencie a vydané zborníky:

1) Konferencia a vydanie zborníka:

DOWNTOWN, PRINCÍPY A PREDNOSTI VNÚTROMESTSKEJ ŠTRUKTÚRY (2006), FA STU

ZBORNÍK PREDNÁŠOK Z VEDECKEJ KONFERENCIE S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU

Recenzent: Prof. Ing.arch. akad.arch. Ivan Petelen, PhD.

Organizační garanti konferencie a zostavovatelia zborníka:

Ing.arch. Silvia Bašová, PhD., Ing.arch. Alžbeta Sopiřová, PhD.

Vedecký výbor:

Doc. Ing.arch. Miloš Konvička, PhD. (ČVUT Brno)

Doc. Ing.arch. Dagmar Kaliská, PhD. (FA STU Bratislava)

Doc. Ing.arch. Peter Kardoš, PhD.

Prof. Ing.arch. Bohumil Kováč, PhD.

Vydalo Vydavateľstvo STU v Bratislave

ZOZNAM ODBORNÝCH PREDNÁŠOK:

Vodný element a vegetačné prvky v obraze mesta

Doc. Ing. arch. Ernest Nagy, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Funkčné premeny vnútorného mesta

Ing. arch. Alžbeta Sopiřová, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Kvalitatívne atribúty vnútromestskej štruktúry

Ing. arch. Silvia Bašová, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Štruktúra vnútorného mesta na základe jeho tektoniky,

genéza základného komponentu tektoniky – mestského bloku

Ing. arch. Miroslav Kollár, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Voľnočasové funkcie vo vnútornom meste

Ing. arch. Janka Čierna, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Mestský parter ako zjednocujúci fenomén mestskej štruktúry. Pasáže a prechody.

Ing. arch. Jozef Polgáry, Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Hore, dole, vľavo, vpravo a mesto

Doc. PhDr. Jarmila Bencová, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Cesta z rajskej záhrady do večného mesta

Ing. arch. Ján Komrška, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Význam a postavení městských center a subcenter

Doc. Ing. arch. Miloslav Konvička, PhD., FA VUT Brno, ČR

Zásady ochrany pamiatkových území

Doc. Ing. arch. Jarmila Lalková, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Percentuálna dimenzia vnútromestskej štruktúry s dôrazom na vizuálne kvality

Doc. Dr. Ing. arch. Andrea Urlandová, Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Vodný tok, súčasť urbanistickej štruktúry sídla

Ing. arch. Eva Putrová, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Spojenie vnútorného mesta s krajinou – história, možnosti, trendy

Ing. Ľubica Lešinská, Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Formovanie obytných a polyfunkčných súborov s ohľadom na vnútromestskú štruktúru

doc. Ing. arch. Dagmar Kaliská, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

Mestský mobiliár ako prostriedok zvyšovania mestotvornosti prostredia

doc. Ing. arch. Janka Vinárčiková, PhD., Ústav urbanizmu, FA STU Bratislava

2) Konferencia a vydanie zborníka:

VIACVRSRVOVÉ JADRO MESTA (2007)

ZBORNÍK PREDNÁŠOK Z VEDECKEJ KONFERENCIE S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU, FA STU BRATISLAVA

Recenzent:

Prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD.

Zostavovatelia zborníka:

Ing. arch. Silvia Bašová, PhD., Ing. arch. Alžbeta Sopiřová, PhD.

Organizační garanti konferencie:

Ing. arch. Silvia Bašová, PhD., Doc. Ing. arch. Ernest Nagy, PhD., Ing. arch. Alžbeta Sopiřová, PhD.

Vedecký výbor konferencie:

Doc. PhDr. Jarmila Bencová, PhD. (FA STU Bratislava)

Doc. Ing. arch. Dagmar Kaliská, PhD. (FA STU Bratislava)

Dr.hab. inž. arch. Ewa M.Cichy – Pazder, prof. ndzw. (PPWA, Poznań, Poľsko)

Vydalo: Vydavateľstvo STU v Bratislave

ZOZNAM ODBORNÝCH PREDNÁŠOK:

Premeny štruktúry mestského jadra v dejinách času

Doc. Ing. arch. Ernest Nagy, PhD., FA STU Bratislava

Kroky na dlažbe

Ing. arch. Silvia Bašová, PhD., FA STU Bratislava

Historické vrstvenie jadra mesta, súčasné výzvy

Doc. Dr. Ing. arch. Andrea Urlandová, PhD., FA STU Bratislava

Vydrlica revival

Ing. arch. Petr Hurník, PhD., ČVUT Brno

Funkčné vrstvenie mesta

Ing. arch. Alžbeta Sopiřová, PhD., FA STU Bratislava

Vrstvenie mestských štruktúr ako princíp zvyšovania efektívnosti územného rozvoja

Doc. Ing. arch. Ľubica Viřková, PhD., FA STU Bratislava

Stratégie stratených stratigrafii?

Doc. PhDr. Jarmila Bencová, PhD., FA STU Bratislava

„Sen o gotickom meste“ alebo in welchen Styl sollen wir bauen?

PhDr. Magdaléna Kvasnicová, PhD., FA STU Bratislava

Okrajové polohy jadra mesta, ich funkčná transformácia, horizontálne a vertikálne vrstvenie

Ing. arch. Janka Čurna, PhD., FA STU Bratislava

Zeleň ako vertikálna vrstva mesta

Ing. arch. Eva Putrová, PhD., FA STU Bratislava

Uplatnenie zelene v rôznych vrstvách mestskej

Ing. Ľubica Lešínská, FA STU Bratislava

Architectural methods of the valorisation system of the downtown space

Dr. hab. inž. arch. Ewa M.Cichy- Pazder, prof. Ndzw., PPWA, Poznan, Poľsko

The downtown culture space as a particular kind of the public space

Mgr. inž. arch. Dominika Pazder, Mgr. inž. arch. Bartosz Kazmierczak, PPWA, Poznan, pl

Vertikálne vrstvy vnútorného mesta

Doc. Ing. arch. Dagmar Kaliská, PhD., FA STU Bratislava

3) Konferencia a vydanie zborníka:

LIVING CITY CORE (2008)

Organizační garanti konferencie a zostavovatelia zborníka:

Ing. arch. Silvia Bašová, PhD., Ing. arch. Alžbeta Sopiřová, PhD.

Vedecký výbor:

Prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD. (FA STU)

Doc. Ing. arch. Karel Havliř, PhD. (FA VUT Brno)

Doc. PhDr. Jarmila Bencová, PhD. (FA STU)

ZOZNAM ODBORNÝCH PREDNÁŠOK:

Ing. arch. Silvia Bašová , PhD.:	Pulzujúce mesto
Doc. Ing. arch. Karel Havliř , PhD.:	Nová nábřeží II (Inspirace z Lipska)
Doc. PhDr. Jarmila Bencová , PhD.:	Ohniská bezvýznamových miest
Doc. Ing. arch. Peter Kardoř , PhD.:	Kultúrna kontinuita historických jadier miest
Doc. Ing. arch. Ernest Nagy , PhD.:	Valorizácia štruktúry mestského jadra novou architektúrou
Ing. arch. Alžbeta Sopiřová , PhD.:	Odvrátená tvár centra mesta
Ing. arch. Jan Komřska , PhD.:	Polarita priestoru
Doc. Ing. arch. Andrea Urlandová , PhD.:	Otázky percentuálnej podmienenosti životnosti urbánneho prostredia
Ing. arch. Jozef Polgáry , PhD.:	Jednotnosť a rozmanitosť prvkov drobnej architektúry a mestského mobiliáru vo vnútromestskom prostredí ako aj v centrálnych mestských priestoroch
Doc. Ing. arch. Dagmar Kaliská , PhD.:	Vplyv spôsobu života na vitalitu jadra mesta

4) Konferencia a vydanie zborníka:

KLASICKÉ MESTO, JEHO ISTOTY A STRESORY (2008)

ZBORNÍK PREDNÁŠOK Z VEDECKEJ KONFERENCIE S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU – MÁJ 2008, FA STU BRATISLAVA

Organizační garanti konferencie a zostavovatelia zborníka:

Ing. arch. Silvia Bašová, PhD.

Ing. arch. Alžbeta Sopiřová, PhD.

Vedecký výbor:

Doc. PhDr. Jarmila Bencová, PhD. (FA STU Bratislava)

Dr.hab. inž. arch. Ewa M.Cichy – Pazder, prof. ndzw. (PPWA, Poznaň, Poľsko)

Recenzent:

Prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD. (FA STU Bratislava)

Vydalo: Vydavateľstvo STU v Bratislave , ISBN 978-80-227-2974-1

ZOZNAM ODBORNÝCH PREDNÁŠOK:

Ing. arch. Silvia Bašová , PhD.:	Vnímanie podnetov a impulzov scény vnútorného mesta
Prof. Ing. arch. Peter Vodrážka , PhD.:	Hľadanie istôt v histórii mesta
Doc. PhDr. Jarmila Bencová , PhD.:	Klasické mesto – posunuté rámce, zbytočné modely
Mgr inž. arch Rafał Graczyk :	The revitalization of the city centre – case study of chosen towns in Wielkopolska region
Dr inž. arch. Dominika Pazder :	The revitalization of the downtown cultural space as a factor of increasing city attractiveness
mgr inž. arch. Kazmierczak Bartosz :	Flexible or non – adaptive city?
Doc. Ing. arch. Ľubica Vitková , PhD.:	Istoty klasického mesta – vzor pre mesto súčasnosti
Ing. arch. Janka Čúrna , PhD.:	Voľný čas v meste - fenomén istoty alebo stresu?
Doc. Ing. arch. Peter Kardoš , PhD.:	Mesto v prejavoch organickosti a komplexnosti
Ing. arch. Alžbeta Sopiřová , PhD.:	Priestorová rozpinavosť mesta
Doc. Ing. arch. Ernest Nagy , PhD.:	Stresory verzus základný komunikačný systém mesta, regiónu
Ing. arch. Kristián Szabó :	Vertikály ako stresor súčasného rozvoja mesta

spracovala : S. Bašová